

Súd: Okresný súd Žilina  
Spisová značka: 7C/18/2016  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5116201764  
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 07. 2017  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Dúbravková  
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2017:5116201764.3

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina, v konaní pred samosudkyňou JUDr. Gabrielou Dúbravkovou v právnej veci žalobkyne: J. J., L.. XX.X.XXXX, J. C. Č.. XXX, XXX XX N., X. D. X.: I.. P. Č., L.. X.X.XXXX, J. XXX XX Ž. Č.. XXX, proti žalovanému v rade X/ C. T., L.. XX.X.XXXX, J. E. Č.. XXX, XXX XX L. J., právne zastúpený: JUDr. Bohuslav Majchrák, advokát spol. s r.o. so sídlom 023 05 Nová Bystrica 850, IČO: 364 165 23, žalovanému v rade 2/ KOOPERATÍVA Vienna Insurance Group, poisťovňa, a.s., so sídlom Štefánikova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, právne zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát so sídlom Vajnorská 55, 831 03 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- €, takto

### rozhodol:

Žalovaní v rade 1/ a 2/ sú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni sumu 15.000,- € a to do 3 dní po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Vo zvyšku súd žalobu z a m i e t a .

Súd p r i z n á v a žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni každému v rozsahu 25%.

### o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 25.1.2016 domáhala súdneho výroku, ktorým by súd žalovaných v rade 1/ a 2/ zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 40.000,- € a to titulom náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do jej súkromného a rodinného života.

2. Žalobkyňa svoju žalobu skutkovo odôvodňovala tým, že žalovaný v rade 1/ ako vodič motorového vozidla zaviniel dňa 21.10.2013 dopravnú nehodu, pri ktorej jej manžel X. J. utrpel zranenia, ktorým dňa 4.11.2013 v nemocnici podľahol. Žalovaný v rade 1/ bol Trestným rozkazom Okresného súdu Žilina, č.k. 1T 99/2014-183 zo dňa 28.8.2014 uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a) Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 roky a súčasne mu súd uložil aj trest zákazu činnosti vodiča na dobu 4 roky. Vozidlo ktoré riadil žalovaný v rade 1/ a ktorým bola spôsobená dopravná nehoda bolo v čase dopravnej nehody poistené u žalovaného v rade 2/ a teda žalovaný v rade 2/ je povinný vykonať odškodnenie zo zmluvného povinného poistenia motorového vozidla, teda plniť za žalovaného v rade 1/. Žalobkyňa poukazovala na to, že protiprávnym konaním žalovaného v rade 1/došlo k hrubému zásahu do jej súkromia, navždy stratila možnosť viesť spoločnú domácnosť, rodinný a súkromný život, ako i podnikanie so svojím manželom. Po strate manžela došlo k silnej traume a navyše zostali jej na výchovu dve deti, ktoré boli citovo silne viazaní na otca. Medzi žalobkyňou a nebohým existovali silné sociálne, morálne, kultúrne a citové putá, ktoré sa vytvorili v rámci ich súkromného a rodinného života. Žalobkyňa tvorila s nebohým plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami

s prepojenosťou na výchovu dvoch synov. Z nečakanej smrti svojho manžela prežívala nielen pocit úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale stratila i možnosť viesť s ním súkromný život odo dňa jeho smrti. Žalobkyňa je doteraz odkázaná na ambulantné liečenie s následkom psychickej traumy, ktorú dodnes prekonáva iba s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami. Protiprávnym konaním žalovaného v rade 1/ došlo k nenávratnej deštrukcii vzťahov medzi žalobkyňou a nebohým, a tým k intenzívnemu zásahu do jej osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život a právo na ochranu osobnosti žalobkyne bolo porušené protiprávnym zásahom, ktoré následky nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna forma morálneho zadosťučinenia nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma žalobkyne. Vzniknutá trauma je zo života žalobkyne prakticky neodstrániteľná.

3. Žalovaný v rade 2/ sa k podanej žalobe vyjadril písomne podaním doručeným súdu dňa 23.2.2016, v ktorom nárok žalobkyne neuznal v celom rozsahu. Podstatu argumentácie žalovaného v rade 2/ v jeho rozsiahlom 10-stránkovom vyjadrení si súd dovoľí zhrnúť v ďalej uvedených bodoch nasledovne:

a) Náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4 zák. 381/2001 o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a preto žalobkyňa nemá nárok vymáhať túto náhradu od žalovaného v rade 2/.

b) Neexistencia pasívnej legitímácie žalovaného v rade 2/.

Žalobkyňa uplatnený nárok zrejme opiera o Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12. S uvedený názorom žalobkyne sa však žalovaný v rade 2/ nestotožňuje. Európsky súdny dvor v predmetnom rozhodnutí nevyslovil nesprávnu transpozíciu tzv. motorových smerníc, ale výslovne rozhodol, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak ich náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Žalovaný v rade 2/ zastáva právny názor, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia. Slovenská právna úprava pod pojmom škoda nerozumie nemajetkovú ujmu, teda ujmu ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zasah do osobnostných práv spôsobila, ak iný spôsob nápravy nie je možný, naopak, tieto pojmy striktné odlišuje. V zmysle § 4 ods. 2 písm. a) Zák. 381/2001 Z.z., má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. V prípade usmrtenia poškodeného majú rodinní príslušníci poškodeného nárok na náhradu nákladov na výživu a nákladov spojených s pohrebom a to vychádzajúc z ust. Občians. zákonníka. Náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4 citovaného zákona a preto žalobkyňa nemá nárok vymáhať túto náhradu od žalovaného. § 4 ods. 2 Zák. č. 381/2001 uvádza, že poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody. Nemajetková ujma však nie je škoda, čo je zrejme i zo samotnej systematiky Občians.zákonníka, kde ochrana osobnosti a nemajetková ujma je upravená v prvej časti Obč.zák. - Všeobecné ustanovenia, pričom zodpovednosť za škodu je upravená v šiestej časti Obč.zák. - Zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie. Ide teda o dva úplne odlišné právne nároky.

Žalovaný v rade 2/ nesúhlasí s extenzívnym výkladom ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. 381/2001. Citované ustanovenie vymedzuje rozsah poistného krytia a to tým spôsobom, že v ust. § 4 ods. 1 stanovuje, že poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Už z tohto zákonného ustanovenia je zrejme, že poistenie sa týka poistenia zodpovednosti za škodu a nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu. Z vymedzeného rozsahu poistného krytia uvedeného v § 4 ods. 2 je zrejme, že rešpektuje rozlíšenie vecnej škody, ktorá je v Obč.zákonníku upravená v § 443 a škody na zdraví, ktorú upravujú ust. § 443 a § 449. Spojením uvedených zákonných ustanovení nemožno dospieť k inému záveru ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. K inému právnenému záveru nemožno dospieť ani pri systematickom výklade (s poukazom na už uvedené členenie nárokov podľa § 4 ods. 2 Zák.č. 381/2001 Z.z.) a ani pri teologickej interpretácii právnej normy. Zo žiadneho ust. Zák. č. 381/2001 Z.z. priamo nevyplýva, žeby predmet poistného krytia tvorili aj iné nároky ako náhradu škody. Už zo samotného názvu poistenia („Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla“) je zrejme, že jeho účelom je kryť zodpovednosť za škodu a nie nemajetkovú ujmu, ktorá nie je škodou. Bezprostredne s otázkou rozsahu poistného krytia súvisí aj otázka existencie pasívnej legitímácie poisťovne. Táto podľa žalovaného v rade 2/ nemôže byť daná v prípade, ak predmet konania tvorí právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa

ust. § 13 ods. 2 OZ., ktoré si žalobkyňa uplatňuje titulom plnenia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný v rade 2/ poukázal na to, že otázka pasívnej legitímácie poisťovne v prípade uplatnenia práva na náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla už v minulosti tvorila predmet rozhodovacej praxe súdov. Patria k nim napr. Uznesenie NS SR spis.zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2009, Rozsudok OS Námestovo, spis. zn. 8C 27/2011 zo dňa 21.9.2011 v spojení s Rozhodnutím Krajského súdu Žilina 7Co 403/2011 zo dňa 27.6.2012 a ďalšie žalovaným v rade 2/ uvádzané rozhodnutia okresných súdov. Z odôvodnenia týchto rozhodnutí je zrejmé, že sudy zamietli žalobu voči žalovaným poisťovniam z dôvodu, že im bola daná ich pasívna legitímácia v prípade uplatneného práva na ochranu osobnosti podľa § 11 OZ. V tejto súvislosti poukázal na to, že súdne rozhodnutia bez ohľadu na to, či sa uplatnia ako prostriedok tvorby práva alebo ako prostriedok aplikácie práva, musia nastoľovať stabilný stav, to znamená, že dokiaľ sa nezmení všeobecne záväzný právny predpis, ktorý súd uplatnil, alebo dokiaľ sa nezmení právna norma vytvorená súdom v rovnakých podmienkach súdne rozhodnutia musia byť rovnaké. Vzhľadom na uvedené žalovaný v rade 2/ navrhol, aby súd žalobu žalobkyne voči nemu v celom rozsahu zamietol.

4. Žalovaný v rade 1/ sa k podanej žalobe vyjadril písomne podaním doručeným súdu dňa 5.4.2016, v ktorom uviedol, že žalobkyňou uplatnený nárok považuje za nedôvodný a žiada, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalobkyňa vo vzťahu k jeho zodpovednosti sa odvoláva na rozhodnutie OS Žilina 1T 99/2014, pričom žiaden iný dôkaz svojich tvrdení v konaní neprezentuje, v podstate ide len o jej subjektívne vnemy. Svoje stanovisko k nároku uplatnenému žalobkyňou o tom, že tento nárok je nedôvodný zdôvodňuje najmä tým, že on ako vodič bol síce v súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej došlo k ujme na zdraví manžela žalobkyne, avšak vzhľadom na vykonané dokazovanie v rámci trestného konania v tejto veci nemožno nechať bez povšimnutia zistené skutočnosti a to najmä tie, že:

a) na vzniku dopravnej nehody a jej príčinách sa podieľal nie nezanedbateľným pomerom samotný poškodený, o čom svedčia závery Znaleckého posudku č. 02/2014 znalca z odboru dopravy W.. P. E., na ktoré poukázal.

b) na smrteľných následkoch nebohého manžela sa mimo zranení utrpенých pri dopravnej nehode zásadným spôsobom podieľal aj jeho zdravotný stav v čase dopravnej nehody, kedy podľa výsledkov znaleckého dokazovania a z podaného znaleckého posudku znalcov C.. W. X. a C.. C. O. (Znal.posudok č. 29/2013) vyplýva, že nebohý X. J. zomrel v dôsledku zhoršenia chronického ochorenia srdcovo-cievneho systému úrazovými zmenami, ktoré utrpel pri dopravnej nehode.

Ďalej v písomnom vyjadrení žalovaný v rade 1/ citoval právnu úpravu vzťahujúcu sa k náhrade nemajetkovej ujmy pri zásahoch do práv na ochranu osobnosti s poukazom na jej právny výklad, keď záverom poukázal na to, že stanovenie výšky náhrady je zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave ohľadne zákonom predvídateľných kritérií, to znamená ohľadne závažnosti vznikutej ujmy a s ohľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť otázku samotného účelu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochranu osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vznikutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvalifikovať a vyčíslieť. V neposlednom rade aj rozhodovacia činnosť súdov by o otázkach nemajetkovej ujmy mala pôsobiť preventívno sankčne a mala sa tak stať nástrojom špeciálnej a generálnej prevencie, čo by vyžadovalo, aby sa rozhodovalo o sankcii s dostatočnou dôraznosťou a primeranosťou i z tohto pohľadu. Vychádzajúc z vyššie uvedeného je možné zhrnúť, že pokiaľ je zodpovednosť za zásah do osobnostných práv zodpovednosťou objektívneho charakteru (zodpovednosť daná bez ohľadu na zavinenie) je práve otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu pre stanovenie výšky relatívnej satisfakcie podľa § 13 ods. 3 OZ zásadným spôsobom spoluurčujúca. Právna teória a súdna prax má za to, že pri vzniku nemajetkovej ujmy je možná len satisfakcia, resp. zadosťučinenie, ktoré len kompenzuje a zmierňuje vzniknutú nemajetkovú ujmu a nemožno preto hovoriť o náhrade nemajetkovej ujmy v tom istom zmysle ako pri materiálnej škode. Ide teda o ujmu, ktorá sa nijak nepremietne do majetkovej sféry poškodeného a ktorú v tomto dôsledku nie je možné presne vyjadriť v peniazoch, preto považoval opätovne za potrebné zdôrazniť situáciu, v súvislosti s ktorou došlo k úmrtiu manžela žalobkyne a to dopravnú nehodu, ktorá vznikla z jeho strany pri vyvolaní nehodového deja práve nebohým manželom pri používaní komunikácie určitou nedbanlivosťou spočívajúcou v oneskorenej reakcii naň. Takýchto dopravných nehôd sa na cestách v roku stávajú stovky a preto v

prípade vyhovievania podanej žalobe žalobkyňou, ktorá neobsahuje žiadne preukázanie mimoriadneho dopadu dôsledkov predmetnej nehody na ňu samotnú a ani tvrdenia o jeho správaní sa vo vzťahu k tejto nehode ( vyjadrenie úprimnej ľútosťi ), ktoré by opodstatňovalo mať na ňu iný ako v spoločnosti obvyklý pohľad a názor a ďalej za stavu, kedy ona sama nezohľadňuje skutočnosti o spoluzavinení na následku samotným nebohým poškodeným jej manželom, by došlo k založeniu nebezpečného precedensu pre prax samo. V tomto smere poukázal aj na záujem štátu samotného na ochranu obetí nehôd, kedy tento zákonom zabezpečuje ich odškodnenia už v základe ich nárokov na náhrady škody na majetku a na zdraví formou povinnosti prevádzkovateľov motorových vozidiel mať uzavreté zákonné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel. Aj keď mu je veľmi ľúto a je to pre neho veľmi nepríjemné čo sa stalo a s čím bude musieť už stále žiť tvrdí, že žalobkyňou uplatnený nárok v súvislosti s následkami predmetnej dopravnej nehody nie je dôvodný, pretože sa nejedná o v súvislosti s dopravnými nehodami daného charakteru za osobitné dôsledky so sféry jej života. Teda riadne odškodnenie majetkovej ujmy, ktorá sa žalobkyni v súvislosti s dopravnou nehodou a ako jej následok dotkla a ďalej jeho ospravedlnenie sa, ako aj potrestanie súdom za konania, považuje potom jednak z hľadiska materiálnej - reľutárnej reštitúcie a ďalej aj ako poskytnutia morálnej satisfakcie za postačujúcu.

5. Žalobkyňa sa k vyjadreniam žalovaných vyjadrila písomne podaním doručeným súdu dňa 21.11.2016 v ktorých uviedla, že vyjadrenia žalovaných sú plne tendenčné s cieľom zbaviť sa zodpovednosti z priznania nemajetkovej ujmy. Žalovaný za svoj skutok bol právoplatne odsúdený súdom, čo dokazuje konkrétnu vinu, čo nebolo ničím a nikým spochybnené. Žalobkyňa sa osobne doteraz lieči ambulantne u psychiatria, prežíva pocit úzkosti, smútku i zúfalstva. Smrťou manžela stratila úplne zmysel pre život a stratou manžela jej dve deti stratili tiež otca. Smrť jej manžela mala negatívny dopad aj na podnikanie, čo až do smrti viedol jej manžel. Jej manžel na vzniku dopravnej nehody nenesie žiadnu vinu. Žalovaný sa odvoláva na znalecké posudky a na čiastočnú vinu nebohého manžela, čo však vôbec nevyklučuje plnenie v požadovanej výške cestou poisťovne Kooperatíva a.s. zo zmluvného zákonného poistenia žalovaného, nakoľko v minulosti podobné prípady boli riešené úspešne v prospech žalobcov, je presvedčená, že jej nárok na nemajetkovú ujmu je oprávnený. Nemajetková ujma vo výške 40.000,- € je iba minimálne zadostučinenie za stav, aký jej a jej rodine bol spôsobený.

6. Žalovaný v rade 2/ vo svojom vyjadrení doručenom súdu dňa 27.1.2017 uviedol, že trvá na doterajších písomných vyjadreniach a má za to, že celý návrh žalobkyne je nedôvodný, nakoľko nemajetková ujma ako taká nie je krytá poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobkyňa si v predmetnom konaní uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch s poukazom na to, že k dopravnej nehode došlo už dňa 21.10.2013, pričom žaloba bola podaná na súde dňa 21.6.2016, teda viac ako 2 roky po škodovej udalosti. V prípade, ak by sa súd stotožnil s argumentáciou žalobkyne, že nemajetková ujma je krytá poistením v zmysle ust. § 4 ods. 2 Zák.381/2001, nakoľko sa jedná o škodu, v takomto prípade by pri uplatňovaní nárokov z predmetnej škodovej udalosti voči žalovanému v rade 2/ bolo potrebné vychádzať z ustanovení § 106 ods. 1 a ods. 2 OZ, ktoré upravujú premlčaciu lehotu v prípadoch náhrady škody. Napriek tomu, že má za to, že nemajetková ujma ako taká nie je krytá ust. § 4 ods. 2 Zák. 381/2001 a aj keby sa súd stotožnil s argumentáciou žalobkyne a nemajetkovú ujmu by považoval za škodu, bolo by nutné aplikovať subjektívnu 2-ročnú premlčaciu lehotu a preto vznáša námietku premlčania, pri ktorej je súd v prvom rade povinný skúmať vznesenú námietku.

7. Žalovaný v rade 1/ vo svojom vyjadrení doručenom súdu dňa 2.2.2017 poukázal na to, že žalobkyňa vo svojom stručnom podaní zo dňa 15.11.2016 neuvádza proti skôr podanej žalobe takmer žiadne nové skutkové, či právne tvrdenia a nereprezentuje ani žiadne nové dôkazy, preto sa nie je takmer potrebné vyjadrovať k samotnému jeho obsahu, považuje však za potrebné vyjadriť sa k niektorým zásadným otázkam, a to: dôkazné bremeno tvrdení žalobkyne, koncentračná zásada, pasívna vecná legitímácie poisťovne žalovaného v rade 2/, nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v rade 1/. K dôkaznému bremenu tvrdení žalobkyne uviedol, že žalobkyňa uvádza, že nárok je dôvodný práve vo vzťahu k jej zdravotnému stavu po dopravnej nehode a po smrti manžela. Uvádza, že sa ambulantne lieči u psychiatria a že smrť manžela mala negatívny dopad aj na podnikanie. Zároveň udáva, že v minulosti boli riešené podobné prípady v prospech žalobcov. Vo vzťahu k uvedeným tvrdeniam žalobkyňa na podporu týchto tvrdení neuviedla žiaden listinný či iný dôkazný prostriedok, žalobkyňa je teda v dôkaznej núdzi, pričom je potom potrebné zdôrazniť, že je to práve žalobkyňa, ktorú v zmysle Civilného sporového konania primárne zaťažuje dôkazné bremeno tvrdení. Nadväzujúc na časť o dôkaznom

bremene je potrebné upozorniť i na koncentračný princíp, ktorý znamená, že prostriedky procesného útoku a procesnej obrany sú strany sporu povinné uvádzať a predkladať včas, inak na ne súd nemusí prihliadať. Žalobkyňa dôkazy na podporu svojich tvrdení (lekárske správy, judikatúra v podobných veciach, následky na podnikanie, zdokladovanie pomerov a pod.) neoznačila a ani nepredložila, preto navrhol, aby súd na prípadné nové skutkové tvrdenia, či predložené dôkazy neprihliadal. Žalobkyňa pri znalosti jeho tvrdení popierajúcich dôvodnosť jej nároku a pri poučení súdom mala dostatok času na to aby preukázala, že jej nárok je daný, čo však požadovaným spôsobom neurobila. Z obsahu žaloby, ako aj vyjadrenia žalobkyne vyplýva, že svoju žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy podala proti žalovanému v rade 1/, ale aj proti poisťovni Koopeatíva, a.s. Vienna Insurance Group ako žalovanému v rade 2/. Žalobkyňa tak tvrdí, že žalovaný v rade 2/ mal so žalovaným v rade 1/ uzatvorené povinné zmluvné poistenie a je povinný poskytnúť odškodnenie. Žalovaná v rade 2/ uviedla, že podľa jej názoru, nie je v tomto konaní pasívne vecne legitimovaná z dôvodu, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nepokrýva i náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym obetiam osôb usmrtených pri dopravnej nehode, pričom toto tvrdenie opiera o judikatúru slovenských súdov, presnejšie jedného rozhodnutia NS SR 4Cdo 168/2009 a niekoľko rozhodnutí okresných a krajských súdov z rokov 2010 až 2012. Keďže nárok žalobkyne v celom rozsahu popiera a jej žalobu považuje za nedôvodnú, z dôvodu opatrnosti (napr. ak by súd ustálil existenciu a danosť tohto nároku) uvádza, že s tvrdeniami žalovaného v rade 2/ zásadne nesúhlasí, pričom z jeho strany ide len o účelové tvrdenia, aby sa zbavil svojej zodpovednosti, teda povinnosť plniť za poisteného z PZP. Žalovaný v rade 2/ vedome a cielene opomína, že rozhodovacia prax slovenských súdov, hoci treba uznať, že svojho času nejednotná, bola už prekonaná a nanovo ustálená rozhodovacou praxou a rozhodnutiami vydanými predovšetkým súdneho dvora EÚ, Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, ako i krajských a okresných súdov, čím rozhodnutia na ktoré žalovaný v rade 2/ poukazuje stratili akúkoľvek relevanciu. Dňa 24.10.2013 došlo k prekonaniu dovtedajšej judikatúry a k vydaniu prelomového rozhodnutia - rozsudku Súdného dvora EÚ vo veci Hasová C-22/12. Súdny dvor jasne vyslovil, že ujma na zdraví predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnostnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu, preto medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s právom únie patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Po vydaní tohto rozhodnutia sa zmenila i rozhodovacia prax slovenských súdov, odvolávajúc sa aj na závery rozhodnutia Súdného dvora vo veci C 22/2012. Poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR, ktorý sa vo svojom rozhodnutí, spis.zn. III.US 646/2000 vyjadril, že: „V súvislosti s uvedeným rozsudkom súdneho dvora ústavný súd konštatuje, že hoci v ňom súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo SR prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13), každého z týchto štátov, umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zák.381/2001, podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území SR.“ Okrem Najvyššieho súdu SR (za všetky napr. Uznesenie spis. zn. 8Cdo 82/2016 zo dňa 25.5.2016 (dovolaťom bola žalovaná v rade 2/) aj súdy nižšieho stupňa okresné i krajské rozhodujú v zmysle judikatúry SD EÚ, teda v zmysle eurokonformného výkladu pojmu škoda, kde poukázal na konkrétne uznesenia Krajského súdu v Nitre, Krajského súdu v Trenčíne, v Prešove, Trnave. Účastníkom (stranou) týchto konaní bola zväčša i samotná žalovaná v rade 2/ a tak musí o ich existencii a povahe vedieť, čo však účelovo opomína a kde súdy zhodne konštatovali, že: „Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova.“ Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je veľmi vysoké a nemá žiadnu logiku obmedzovať poisťné plnenie a prenášať ho na plecia osôb, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sa nechali, resp. sa nemohli povinne zmluvne poistiť a ktoré ani ekonomicky nezvládnu zaplatať náhradu vzniknutej ujmy. V prípade IÚS SR 206/2015 zo dňa 29.4.2015 ale aj konaní III ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016 bola žalovaná v rade 2/ pred Ústavným súdom SR dokonca v pozícii sťažovateľa, pričom namietala porušenie svojich práv výkladom všeobecných súdov o jej pasívnej vecnej legitimácii. Ústavný súd SR obe sťažnosti sťažovateľa - žalovanej v rade 2/ - odmietol ako zjavne neopodstatnené, nakoľko sa stotožnil s eurokonformným výkladom pojmu škoda, podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. V tejto súvislosti poukázal na základné princípy právneho štátu medzi ktoré patrí aj predvídateľnosť súdnych rozhodnutí, ktorá spočíva v tom, že súdy rozhodujú v podobných veciach analogicky. Žalobkyňa správne adresovala žalobu voči poisťovni, nakoľko ku škode došlo prevádzkou motorového vozidla, zdôraznil

ale, že jeho vlastníkom nebol on ako žalovaný v rade 1/, ale bola ním spoločnosť Promont, s.r.o.. Žalovaný v rade 2/ je teda poisťovateľom a firma G., s.r.o. je poisťníkom a on ako žalovaný v rade 1/ je prevádzkovateľom motorového vozidla. V zmysle právneho poriadku a judikatúry súdov je v konaniach pasívne legitimovaným subjektom pri žalobe aj o náhradu nemajetkovej ujmy blízkej osoby v súvislosti so spôsobenou dopravnou nehodou poisťovňa a poistený, nie on, ako oprávnená osoba na použitie tohto vozidla, na základe súhlasu vlastníka vozidla (poisťníka - prevádzkovateľa) a použitie ktorého súviselo so zmluvného - obchodného vzťahu s ním (analógia). Vo vzťahu k legitimácií žalovaného v rade 2/ uviedol, že ak súd uzná nárok poškodenej, potom z dôvodu, že vozidlo G. J. ev.č. CA XXX DJ, ktorým bola spôsobená škoda nebolo v čase nehody v jeho vlastníctve, ale vlastníkom bola spoločnosť G. s.r.o., pričom práve toto motorové vozidlo bolo poistené u žalovaného v rade 2/ nebude pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní, teda má za to, že v prípade ak by uplatnený nárok bol preukázaný ako dôvodný, je na tento čas podľa určenia okruhu pasívne legitimovaných osôb v spore žalobkyňou výlučne žalovaný v rade 2/.

8. Na pojednávaní zotrvali sporové strany prostredníctvom svojich zástupcov na svojich písomných vyjadreniach.

9. Žalobkyňa k vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného v rade 2/ uviedla, že v danom prípade ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, kde premlčacia lehota nie je 2-ročná ale 3-ročná.

10. Žalovaný v rade 1/ zotrval na námietke nedostatku jeho pasívne vecnej legitimácie, pričom nerozporoval, že dopravnú nehodu spôsobil, za čo bol aj v trestnom konaní uznaný za vinného, avšak v čase nehody vozidlo, ktoré riadil nevlastnil. Záväzkovo-právny vzťah zo zmluvy o povinnom zmluvnom poistení existuje, ale medzi spoločnosťou G., s.r.o., vo vlastníctve ktorej je vozidlo a žalovaným v rade 2/. Zároveň zotrval na svojom vyjadrení k vznesenej námietke nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v rade 2/, s ktorou nesúhlasil, keď poukazoval na tú skutočnosť, že po rozhodnutí R. vo veci Y. došlo k prelomeniu dovtedy rozhodovacej praxe súdov a po ktorom súdy rozhodujú konštantne a rovnako a to, že povinné zmluvné poistenie sa vzťahuje aj na nemajetkovú ujmu, pričom poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu spis. zn. III ÚS 666/2016, kde sa Ústavný súd vysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré tvrdí žalovaný v rade 2/ vo svojom vyjadrení a práve v tomto konaní bol žalovaný v rade 2/ v pozícii sťažovateľa a jeho sťažnosť bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. Taktiež uviedol, že s požadovanou výškou náhrady nemajetkovej ujmy nemôže súhlasiť predovšetkým z toho titulu, že žalobkyňa vo svojom vyjadrení síce prezentuje rôzne tvrdenia v čom mala spočívať ujma, avšak tieto tvrdenia nepodložila žiadnymi dôkazmi, pričom v iných obdobných konaniach súdy priznávali podstatne nižšiu sumu.

11. Žalovaný v rade 2/ zotrval na námietke nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie na vznesenej námietke premlčania. Pokiaľ ide o výšku samotnej nemajetkovej ujmy, túto považoval za vysokú, stotožnil sa s vyjadrením žalovaného v rade 1/ a to najmä vo vzťahu ako je zdôvodnená, t.j. odôvodňovaná aj stratou otca, stratou spoločného podnikania, pričom poukázal na to, že deti si neuplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a nemajetková ujma slúži na niečo iné, má nahrádzať imateriálnu ujmu, ktorá vznikla stratou osoby a nesmie sa v nej zohľadňovať žiadna strata na zárobku, na majetku a pod.

12. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:

13. Žalovaný v rade 1/ bol Trestným rozkazom Okresného súdu Žilina č.k. 1T 99/2014-183 zo dňa 28.8.2014 uznaný vinným, že dňa 21.10.2013 v čase o 18.35 hod. viedol motorové vozidlo zn. G. J. ev.č. CA XXX BJ po ceste II/XXX v smere jazdy od X. do X. rýchlou 59,5km/h, kde v obci P. v križovatke s cestou W./XXXX a miestnou komunikáciou Ul. Sv.Q. a Metoda nevenoval dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla, následkom čoho neskoro spozoroval po priechode pre chodcov prechádzať v smere zľava - doprava chodca X. J., ktorý bol po strete s vozidlom odhodnený pred vozidlo na vozovku, pričom utrpel zranenia, ktorým dňa 14.11.2013 v L. N. podľahol, pričom vodič C. T. - žalovaný v rade 1/ svojím konaním porušil ust. § 4 ods. 1 písm. c/ f/ a § 16 ods. 4 Zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona (§ 138 písm. h/ Trestného zák.). Za uvedený skutok bol žalovaný v rade 1/ odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 roky a zároveň mu bol uložený aj trest zákazu činnosti vodiča, t.j. zákaz viesť akékoľvek motorové vozidlá na dobu 4 roky. Predmetný trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 16.9.2015.

14. Na návrh zástupcov žalovaných v rade 1/ a 2/ k okolnostiam vzniku dopravnej nehody súd vykonal dokazovanie oboznámením záverov Znaleckého posudku W.. P. Šimka č. 2/2014 - odpovede na otázky

1,2,3,4,5 a 6, ktorý bol vypracovaný v trestnom konaní a oboznámením výpovedí žalovaného v rade 1/ zo dňa 18.11.2013 a svedka C. G. zo dňa 22.11.2013 pred vyšetrovateľom v prípravnom konaní.

XX. Znalec W.. P. E. - znalec z odboru Doprava cestná, bol do trestného konania pribratý uznesením Okresnej prokuratúry Žilina sp.zn. 2Pv 905/13/5511-13 zo dňa 13.2.2014 a jeho úlohou bolo zodpovedať na tieto otázky:

1. Z vykonaného dokazovania zadokumentovaných stôp na mieste dopravnej nehody analyzovať dopravnú nehodu, najmä určiť rýchlosť jazdy vozidla G. J. v kritických momentoch nehodového deja a určiť miesto stretu na vozovke.

2. Z technického hľadiska posúdiť spôsob jazdy vodiča vozidla G. J. C. T., primeranosť jeho reakcie pred nehodovým dejom.

3. Z technického hľadiska posúdiť spôsob používania komunikácie chodcom X. J..

4. Vyjadriť sa k možnosti zabránenia nehode jednotlivými účastníkmi dopravnej nehody vyjadriť sa, či mohlo dôjsť zo strany chodca k vytvoreniu náhlej prekážky vozidlu G..

5. Vyjadriť sa k rozhladovým pomerom v mieste a čase dopravnej nehody.

6. Z technického hľadiska určiť príčinu predmetnej dopravnej nehody.

7. Ostatné okolnosti zistené znalcom, ktoré považuje pre objektívne objasnenie nehody za potrebné v posudku uviesť.

XX. Znalec W.. P. E. v Znaleckom posudku č. 2/2014 zo dňa 26.3.2014 v závere svojho znaleckého posudku odpovedal na položené otázky - k otázke č. 1 uviedol, že vykonal analýzu miesta dopravnej nehody, z ktorej vyplýva, že vodič vozidla G. J. ev.č. CA XXX BJ C. T. sa s predmetným vozidlom v smere od X. do X. sa tesne pred dopravnou nehodou pohyboval rýchlosťou približne 56,5km/h, nakoľko ku zrážke chodca X. J. došlo počas reakcie vodiča vozidla G. - rýchlosť 56,5km/h bola aj nárazová rýchlosť vozidla do chodca. V odpovedi na otázku č. 2 uviedol, že vodič vozidla G. J. C. T. sa s vozidlom G. J. pohyboval rýchlosťou približne 56,5km/h, t.j. pohyboval sa rýchlosťou vyššou, aká bola v danom mieste povolená. Z jednotlivých simulácií v priebehu nehodového deja vyplýva technicky prijateľný záver, že chodec vchádzajúci z ľavej strany na priechode pre chodcov do koridoru pohybu vozidla G. J. bol pre vodiča vozidla G. T. v oblasti zakrytého výhľadu, chodca zakrylo protiidúce neznáme vozidlo SUV, ktoré podľa výpovede vodiča T. na určitý čas oslnilo. E. T. mal však technickú možnosť rozpoznať vo vzdialenosti približne XX,Xm a to i napriek rozhladovým pomerom v danom mieste a čase (tma, slabé verejné osvetlenie, tmavé oblečenie chodca, chýbajúce reflexné prvky). M. reakcia vodiča vozidla G. C. T. bola tým prvkom nehodového deja, ktorý mu znemožnil zabrániť dopravnej nehode. L. vyššej rýchlosti ako bola rýchlosť povolená, ktorou sa vodič vozidla G. pohyboval, mal p. T. technickú možnosť pri správnej a včasnej reakcii zastaviť pred miestom zrážky. Ak by sa vodič vozidla G. C. T. pohyboval povolenou rýchlosťou, mal technickú možnosť zastaviť v prípade, ak by bol reagoval na pohyb chodca do jeho koridoru pohybu vo vzdialenosti približne XX,Xm. V tomto čase bol chodec na vozovke na priechode pre chodcov vo vzdialenosti X,Xm od ľavej krajnice. V odpovede na otázku 3. uviedol, že chodec X. J. sa pohyboval po priechode pre chodcov rýchlosťou približne Xkm/h. Do vozovky na priechod pre chodcov vstúpil tesne za prechádzajúcim neznámym vozidlom D. (podľa výpovedí zo spisového materiálu). Q. priechod pre chodcov prechádzal sám, pričom nedodrжал povinnosť nevstúpiť na priechod pre chodcov ak vzhľadom na rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel, nemôže cez priechod pre chodcov bezpečne prejsť. E. k rozhladovým pomerom chodca - tma, verejné osvetlenie, osvetlené vozidlá stretávajúcimi svetlami prichádzajúce sprava po hlavnej ceste od X., chodec mal technickú možnosť prichádzajúce vozidlá vidieť. Spôsob používania komunikácie - priechodu pre chodcov v danom mieste a momente chodcom J. nebol správny, nakoľko chodec pred vstupom na vozovku sa nepresvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. V odpovedi na otázku 4. uviedol, že vodič vozidla G. J. mal technickú možnosť zabrániť dopravnej nehode priestorovo, t.j. zastaviť pred miestom zrážky, ak by v momente technicky prijateľnej reakcie, t.j. vo vzdialenosti 36,1m od zadokumentovaného miesta zrážky reagoval z rýchlosti 59,5km/h (t.j. rýchlosti vyššej akou sa v skutočnosti v danom mieste a momente pohyboval) po reakcie 1S nábehu brzdného účinky 0,2S brzdil dosiahnuteľným brzdným spomalením 7,85ms<sup>2</sup>. Q. X. J. mal technickú možnosť dopravnej nehode zabrániť, ak by nevstúpil do koridoru pohybu vozidla G. J.. Za podmienky pohybu vozidla G. J. povolenou rýchlosťou 50km/h za podmienky technicky prijateľnej reakcie vodiča vozidla G. na pohyb chodca do jeho koridoru pohybu a následného brzdenia vozidla max. dosiahnuteľným brzdným spomalením vyplýva fakt, že vodič vozidla by bol zastavil vozidlo pred predpokladaným koridorom pohybu chodca a nebolo by došlo ku zrážke chodca vozidlom. Z toho vyplýva, že chodec J. nevytvoril vodičovi vozidla G. J. T. prekážku náhlu. V odpovedi na otázku č. X uviedol, že predmetná dopravná nehoda sa stala za tmy pri verejnom osvetlení, ktoré však nesvietilo priamo na predmetný priechod pre chodcov. E. G. J. svietilo stretávajúcimi svetlami podľa spisového materiálu pred týmto vozidlom jazdilo vozidlo Š-M., vodič vozidla G. bol oslnený protiidúcim vozidlom

SUV. Chodec bol oblečený v tmavom, bez reflexných prvkov. V odpovedi na otázku 6. uviedol, že z technického hľadiska príčinou dopravnej nehody bol jednak nesprávny spôsob používania komunikácie - priechodu pre chodcov chodcom X. J., t.j. pri prechode cez vozovku po priechode pre chodcov vytvoril nebezpečenstvo. Nesprávne používanie komunikácie chodcom X. J. bol ten prvok nehodového deja, ktorý ho vyvolal. Taktiež z technického hľadiska bol nesprávny spôsob jazdy vodiča vozidla G. J. C. T., ktorý na pohyb chodca zľava na priechode pre chodcov nereagoval, resp. reagoval oneskorene. Nesprávna reakcia vodiča C. T. bol ten prvok nehodového deja, ktorý mu znemožnil dopravnej nehode zabrániť. V odpovedi na otázku č. 6. uviedol, že v predchádzajúcich odpovediach sú uvedené všetky zistené skutočnosti, ktoré sú potrebné pre objektívne objasnenie predmetnej dopravnej nehody.

17. Žalovaný v rade 1/ vo svojej výpovedi pred vyšetrovateľom v pozícií obvineného zo dňa 18.11.2013 popisoval spôsob ako k došlo k dopravnej nehode. Okrem iného uviedol, že vozidlo zn. G. J. je firemné vozidlo f. G., s.r.o, ktorého majiteľom je p. C.. V čase dopravnej nehody šiel z roboty, bol vo vozidle sám. Vozidlo bolo v poriadku. K rýchlosti ktorou šiel sa nevedel vyjadriť. Uviedol, že pred ním išlo vozidlo Octavia vo vzdialenosti približne 10 až 15m a v protismere išlo nejaké auto. Zrazu sa len zdvihli svetlá, oslnili ho, bol to moment, zrazu sa tam objavil chodec, videl ho až vtedy, keď buchol na auto, bolo to tak, ako keby tam už bol, on len strhol volant vľavo, aby po ňom neprešiel a rýchlo vyskočil z auta a bežal k nemu. Chodec bol oblečený celý v tmavom, nemal na sebe žiadny reflexný prvok. Stalo sa to na priechode pre chodcov. Po nehode čakal na dopravnú políciu a potom po spísaní nehody išiel do X. do Nemocnice na príjmové oddelenie. Tam sa zaujímal v akom je stave - tam mu však nepovedali nič, pretože nie je rodinný príslušník. To sa stalo v pondelok a potom v sobotu bol za ním aj so svojou manželkou a raz bol za ním aj sám. Bol s ním aj v telefonickom kontakte, mal na neho číslo, volali si cez týždeň, potom si vypýtal číslo aj od rodinných príslušníkov. Nevedel či to bola žena alebo matka p. J. a s ňou tiež volal a jej sa aj ospravedlnil. Tiež chcel ísť potom za ním, ale bol už prevezený do N.. Doklady od vozidla dal majiteľovi vozidla a jeho sekretárka alebo účtovníčka to bola nahlásiť na poisťovni.

XX. Martin G., ktorý bol vyšetrovateľom vypočutý v pozícií svedka vo svojej svedeckej výpovedi zo dňa 22.11.2013 (č.l. 13 až 15 pripojeného vyšetrovacieho spisu) okrem iného uviedol, že toho dňa keď sa stala dopravná nehoda išli autom ako každý deň, ale žalovaný v rade 1/ chodieval s nimi v aute, ale vtedy išiel v aute sám. Išli z roboty, pričom pracovali v D. O. a išli smerom na X.. Oni išli prvý a žalovaný v rade 1/ išiel za nimi celú cestu. Na ceste sa nič zaujímavé nestalo - až v P. na prechode mu išlo auto v protismere, pričom on cez jeho svetlá nevidel, že čo je za ním, až keď bol na spomínanom prechode, tak už videl cez jeho okno vodiča - nejakú osobu, ktorá hromžila a tá vzdialenosť od auta mohla byť tak do Xm. Oni ho obišli a kolega čo sedel vzadu povedal, že ten čo išiel za nimi ho určite trafil. Následne mu povedal, že za nimi išiel C. - žalovaný v rade 1/ a na to sa aj s autom otočil a vrátili sa na miesto incidentu. Už videli chlapa na zemi a auto na krajnici. C. už bol pri ňom, chodec chcel telefonovať, chcel volať synovi, už sa tam zhŕkli ľudia a volali záchranku. Asi za 5 min. na miesto prišla polícia aj záchranka. Potom žalovaného viezol do Žiliny na pohotovosť, kde im zdravotná sestra povedala, že o zranenom nemôžu povedať žiadne informácie. Podľa jeho vedomosti, v čase po nehode, do času, kým chodec žil, žalovaný v rade 1/ bol s ním v kontakte, 2-krát mu telefonoval, bol v kontakte aj s jeho manželkou, ktorá mu aj volala keď zomrel.

19. Medzi sporovými stranami nebolo sporné, že predmetné motorové vozidlo, ktoré riadil žalovaný v rade 1/ a ktorého prevádzkou došlo k dopravnej nehode bolo povinne zmluvne poistené v zmysle Zák. 381/2001 Z.z. u žalovaného v rade 2/.

20. Z lekárskeho potvrdenia MUDr. Alici Gašparovej - psychiater o dňa 23.6.2017 predloženého žalobkyňou súd zistil, že žalobkyňa je pacientkou psychiatrickej ambulancie v K. D. od novembra roku 2013 po tragickej smrti manžela. Pacientka je doteraz liečená v ambulancii psychoterapiou a psychofarmakoterapiou, jej stav vyžaduje pravidelne sledovanie a liečbu.

21. Súd vzhľadom k tomu, že zo strany žalovaného v rade 2/ bola vznesená kvalifikovaná námietka premlčania sa prednostne zaoberal vznesenou námietkou. Súd poukazuje zároveň na to, že v občianskom súdnom konaní sa môže zaoberať vznesenou námietkou premlčania aj bez toho, aby skúmal samotnú existenciu subjektívneho práva veriteľa.

22. Podľa § 100 ods. 1 O.z., právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej / § 101 až 110/. Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

23. Podľa § 101 O.z., pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je 3-ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

24. Na základe toho ako a čím bola žaloba žalobkyne skutkovo vymedzená je zrejmé, že v predmetnej veci sa žalobkyňa domáha náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do jej osobnostných práv súkromného a rodinného života, ku ktorému došlo v dôsledku dopravnej nehody dňa 21.10.2013, ktorú

zavinil žalovaný v rade 1/, na následky ktorej dňa 4.11.2013 jej manžel zomrel. Žalobkyňa si nárok voči žalovanému v rade 1/ uplatňuje ako vodičovi motorového vozidla, ktorý neoprávnený zásah spôsobil a neoprávnene zasiahol do chránených osobnostných práv žalobkyne, voči žalovanému v rade 2/ ako poisťovateľovi v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z., ktorý za podmienok v ňom uvedených a v rozsahu ním určenom poskytuje poškodenému za poisteného náhradu škody podľa tohto zákona. Predmetom tohto konania je teda nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne vyjadrený v peniazoch. Otázkou premlčania práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa v minulosti zaoberal Najvyšší súd SR vo viacerých prípadoch (napr. rozh.NS 2Cdo 194/2011 alebo 3Cdo 187/2013), v ktorých konštatoval, že aj keď ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, ktoré režimu premlčania nepodliehajú, jeho vyjadrenie v peniazoch spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej lehote (§ 101 OZ). Ust. § 101 Obč. zák. upravuje všeobecnú dĺžku premlčacej doby, ktorá platí vo všetkých prípadoch, keď zákon pre jednotlivé práva neurčuje osobitnú premlčaciu dobu. Počiatok plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Obč. zák. viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. V danom prípade nie je spornou skutočnosť, že k neoprávnenému zásahu došlo dňa 21.10.2013 pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný v rade 1/. Uvedenou dopravnou nehodou bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život manžela žalobkyne, ako aj do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne. Osobnostné práva žalobkyne boli atakované už samotným zranením jej manžela pri dopravnej nehode dňa 21.10.2013 a zásah do jej osobnosti bol zavŕšený momentom jeho smrti dňa 4.11.2013. Žaloba bola podaná na súd dňa 25.1.2016, teda v rámci plynutia všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby.

25. Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

26. Podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

27. Podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

28. Podľa ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo

29. Občiansky zákonník v ust. § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahrňuje tiež právo fyzickej osoby na spolužitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Zákon nedefinuje pojem zásah, ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Obč. zák.). Fyzická alebo právnická osoba môže byť zodpovedná za nemajetkovú ujmu na osobnosti inej fyzickej osoby iba vtedy, ak neoprávnený zásah spočívajúci v porušení alebo len v ohrození osobnosti fyzickej osoby skutočne vyvolala.

30. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalovaný v rade 1/ dňa 21.10.2013 pri prevádzke motorového vozidla zn. G. J. ev.č. CA XXX BJ zavinil dopravnú nehodu, na následky ktorej dňa 4.11.2013 manžel žalobkyne zomrel. Trestným rozkazom Okresného súdu Žilina č.k. 1T 99/2014-183 zo dňa 28.8.2014 bol žalovaný v rade 1/ uznaný vinným zo skutku uvedeného vo výroku tohto trestného rozkazu, teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a/ Trestného zák. Protiprávne konanie odporcu teda naplnilo znak skutkovej podstaty prečinu usmrtenia, teda trestnoprávnej zodpovednosti a žalovaný v rade 1/ bol za svoje zavinené protiprávne konanie uznaný vinným a odsúdený uvedeným trestným rozkazom. Uvedeným trestným rozkazom ohľadom spáchania trestného činu žalovaným v rade 1/ je súd v zmysle ust. § 193 CSP viazaný. Zároveň skutok žalovaného v rade 1/, za ktorý bol uznaný vinným naplňa znaky občianskoprávnej zodpovednosti žalovaného v rade 1/ za

neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobkyne. Neoprávneným konaním žalovaného v rade 1/ bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život manžela žalobkyne, ako aj do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, pričom ide o zásah mimoriadne významný, veľmi hlboký, no najmä nereparovateľný. Protiprávnym konaním žalovaného v rade 1/ žalobkyňa navždy stratila možnosť viesť spoločnú domácnosť, rodinný a súkromný život so svojim manželom. Súd nemal v ďalšom žiadne pochybnosti o tvrdeniach žalobkyne o jej citovej ujme vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby (manžela) a takisto aj vzťahu s touto blízkou osobou, kde medzi nimi existovali silné sociálne, morálne, kultúrne a citové putá, ktoré sa vytvorili v rámci ich súkromného a rodinného života.

31. K vznesenej námietke nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v rade 1/ s poukázaním, že na použitie motorového vozidla mal súhlas vlastníka vozidla (poistníka - prevádzkovateľa), použitie ktorého súviselo zo zmluvného - obchodného vzťahu s ním súd uvádza, že analogické použitie ust. § 420 ods. 2 a § 427 Obč.zák. vo vzťahu k ust. § 11 a nasl.z Obč.zák. prichádza do úvahy pri určení zodpovednej osoby za nemajetkovú ujmu. Analogicky § 853 Obč.zák. v spojení s § 420 ods. 2 Obč.zák. pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou, pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť je určujúca existencia miestneho časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti. Ústavný súd SR v uznesení z 23.8.2007 spis. zn. 1US 137/07 uviedol, že: „Podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu (vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu) konštituovaná tak, že za škodu, resp. za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, resp. ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na takúto činnosť použila (420 ako aj § 11 a nasl. Obč.zák.)“. V danom prípade ide o zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobkyne, ku ktorému došlo v súvislosti s dopravnou nehodou (prevádzkou dopravného prostriedku) vedúcou k usmrteniu jej blízkej osoby. Tak ako v prípade škody (majetkovej ujmy) spôsobenej touto osobitnou prevádzkou, zodpovedá prevádzkovateľ vozidla, treba analogicky vyvodiť jeho zodpovednosť aj v prípade spôsobenia nemajetkovej ujmy na osobnostných právach.

32. Žalovaný v rade 1/ nepreukázal, že motorové vozidlo, pri prevádzke ktorého došlo k dopravnej nehode ktorú zavinil, použil pri plnení úloh, ktorými ho poveril vlastník - prevádzkovateľ vozidla spoločnosť G. s.r.o. Z jeho výpovede, ako aj výpovede svedka Pagáča v trestnom konaní naopak vyplynulo, že vozidlo použil pri ceste domov po skončení práce v O., keď na jeho použitie dostal súhlas od svojho nadriadeného. Použitie motorového vozidla teda nesúviselo s plnením jeho úloh, nesúviselo s realizovaním činností pre túto právnickú osobu a teda v danom prípade chýba existencia miestneho časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti. Bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti žalobkyne pri prevádzke motorového vozidla bol žalovaný v rade 1/ ako vodič, ktorý za uvedený zásah nesie zodpovednosť, nakoľko nepreukázal, že motorové vozidlo viedol pri plnení úloh ktorým ho poveril vlastník - prevádzkovateľ vozidla. a žalovaný v rade 1/ je pasívne vecne legitimovaný.

33. V konaní nebolo sporné, že motorové vozidlo ktoré viedol žalovaný v rade 1/ a prevádzkou ktorého došlo k dopravnej nehode a teda aj k zásahu do osobnostných práv žalobkyne, bolo povinne zmluvne poistené v zmysle Zák.č. 381/2001 u žalovaného v rade 2/.

34. V zmysle ust. § 4 ods. 1 Zák.č. 381/2001 Z.z., poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Zák.č. 381/2001 Z.z. v ust. § 15 od 1.1.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo voči poisťovateľovi, alebo voči obidvom súčasne. Vo vzťahu k poisťovní ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu a to vo výške (v tom rozsahu) v akom za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťiteľa plniť, je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla.

35. Právny vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným v rade 2/ je založený osobitným Zák.č. 381/2001 Z.z., v ktorom žalobkyňa ako poškodená uplatňuje voči žalovanému v rade 2/ ako poisťovateľovi žalovaného v rade 1/ nárok na náhradu poistného plnenia. Žalovaný v rade 2/ uplatnený nárok namieta z dôvodu, že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4 zák. 381/2001 o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a preto žalobkyňa nemá nárok vymáhať túto náhradu od žalovaného v rade 2/, ktorý nie je pasívnej vecne legitimovaný/.

36. V súvislosti so vznesenou námietkou žalovaného v rade 2/ súd uvádza, že rozhodovacia prax všeobecných súdov v uvedenej otázke až do rozhodnutia ESD vo veci Haasová C-22/012 zo dňa 24.10.2013 vychádzala z rozhodnutia NS SR 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011 a vychádzala zo záveru,

že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá pod rozsah poistenia upravený v § 4 zák. 381/2001Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla .

37. Po rozhodnutí ESD vo veci Hasová došlo v rozhodovacej praxi všeobecných súdov k nejednotnosti v otázke krytia náhrady nemajetkovej ujmy z PZP a tým aj k otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovne. Niektoré súdy pri posudzovaní tejto otázky vychádzali z eurokonformného výkladu pojmov náhrada škody, škoda na zdraví - (napr. Okresný súd v Nitre, Rozs.spis.zn. 8C 41/2012 zo dňa 15.4.2016 v spojení s Rozs. Krajského súdu v Nitre, spis. zn. 5Co 182/2013 z 24.9.2014, Rozs. Okresného súdu Považská Bystrica, spis.zn. 6C 51/2014 z 13.11.2014 v spojení s Rozs. Krajského súdu v Trenčíne, spis. zn. 17Co 243/2015 z 22.3.2016, Rozs. Okresného súdu Topoľčany, spis.zn. 5C 351/2013 z 9.4.2014 v spojení s Rozs. Krajského súdu v Nitre, spis.zn. 8Co 470/2014) a niektoré súdy pri rozhodovaní a posudzovaní predmetnej otázky vychádzali z dovtedajšej judikatúry Najvyššieho súdu SR a to najmä z Uznesenia, spis. zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.4.2011 (Rozs. OS Michalovce, spis. zn. 7C 118/2014 zo dňa 28.11.2014 v spojení s Roz. KS v Košiciach z 25.2.2016, spis.zn. 5Co 134/2015).

38. Rozhodnutie ESD vo veci Haasová C-22/012 zo dňa 24.10.2013 súd považuje za zásadné a prelomové, ktoré mu umožňuje odchyliť sa od doterajšej rozhodovacej praxe súdov, a preto aplikoval eurokonformný výklad pojmu náhrada škody, pričom vychádzal aj z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR, ktorú danú problematiku riešil vo svojich viacerých rozhodnutiach, napr. III.ÚS 646/2015-30 zo dňa 16.12.2015, kde žalovaný v rade 2/ vystupoval ako sťažovateľ, I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.8.2016. V rozhodnutí III.ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.11.2016 (kde žalovaný v rade 2/ vystupoval ako sťažovateľ) sa Ústavný súd zaoberal totožnými námietkami žalovaného v rade 2/, ktoré uplatňoval aj v predmetnom konaní. Ústavný súd konštatoval nevyhnutnosť eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví podľa § 4 ods. 2, písm. a/ ZOPZP. V tejto súvislosti kreoval zásadný právny záver, podľa ktorého tradičné chápanie pojmu škoda musí ustúpiť európskemu chápaniu, ten bol reakciou na argument sťažovateľa, podľa ktorého možno škodu chápať iba materiálne, v dôsledku čoho nemožno hradiť z poistného plnenia aj nemajetkovú ujmu. Ústavný súd sa pri interpretácii tohto pojmu dôsledne zaoberal všetkými zásadnými argumentami sťažovateľa, ktoré boli totožné aj v danej veci, ktoré sa v značnej miere sústredili na spochybňovanie výkladových postupov uprednostňujúcich extenzívny výklad a v tejto súvislosti opakovane akcentoval primát únieového práva a vôľu únieového zákonodarcu, keďže ide o oblasť európskej legislatívy a konkrétne oblasť regulovanú smernicami EÚ a dal na ne jasnú odpoveď. Nosnými sú závery Ústavného súdu SR uvedené v predmetnom rozhodnutí na strane 13 až 22, na ktoré súd v celom rozsahu odkazuje a ktoré obsahujú vyčerpávajúcu argumentáciu vo vzťahu k námietkam žalovaného v rade 2/, ako aj k aplikácii eurokonformného výkladu pojmu škoda, na ktorú v celom rozsahu odkazuje, vzhľadom aj na jej rozsah nepovažuje za potrebné ju osobitne citovať.

39. Ústavný súd SR v predmetnom rozhodnutí ( na str22-24 ).zároveň zaujal stanovisko aj záverom rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31.3.2016 vo veci sp.zn. 3Cdo 301/2012.

40. Ústavný súd SR osobitne zdôraznil, že „nemá dôvod odchyliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadreného v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené ani na podklade rozsudku Najvyššieho súdu z 31. marca 2016 vo veci sp. zn. 3 Cdo 301/2012.“. Súd považuje za potrebné uviesť, že predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR bolo výsledkom dovolacieho prieskumu podľa § 238 ods. 3 OSP <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=1341203&f=2>>, keďže prípustnosť dovolania založil priamo odvolací súd vo vzťahu k právnomu posúdeniu konkrétne vymedzených otázok zásadného významu:

- „či odporkyňa 2/ je v spore pasívne legitímovaná na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv navrhovateľov (práva na súkromný a rodinný život) spôsobený úmrtím ich blízkej osoby pri dopravnej nehode podľa § 4 ods. 2 písm. a) <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=2665957&f=2>> a § 15 ods. 1 veta druhá zákona č. 381/2001 Z. z. <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=2666145&f=2>>, ak nárok navrhovateľov nie je možné priznať podľa zákona č. 381/2001 Z. z. <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=26&p=1019605&f=3>>;

- či súd o uplatnenom nároku môže rozhodnúť podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=27&p=2108377&f=3>> priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009. Ústavný súd uviedol, že ...“ani jedna z položených otázok sa priamo nedotýkala eventuality nepriameho účinku dotknutej smernice prostredníctvom eurokonformného výkladu, teda najvyšší súd súc viazaný položenými otázkami zásadného právneho významu nebol nútený urobiť záver, či pojmy použité v zákone o povinnom zmluvnom poistení sú interpretované extenzívne s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantných smerníc ako predpisov sekundárneho práva. Odvolací súd sa pýtal len na prípadný priamy účinok týchto smerníc, čo najvyšší súd celkom prirodzene muselo viesť k negatívnej odpovedi.“ Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že Najvyšší súd SR riešil výlučne problematiku aplikácie priameho účinku smernice a nebol

nútený vyjadriť sa k otázke prípustnosti extenzívneho (eurokonformného) výkladu pojmu „škoda na zdraví“, v snahe rešpektovať účel a ciele smernice.

Z vyššie uvedeného dôvodu súd preto nepovažoval predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR za také, ktoré by malo judikatórnu závažnosť vo vzťahu k otázke prípustnosti eurokonformného výkladu sporných pojmov ZoPZP <<http://www.epi.sk/form/goto.ashx?t=26&p=1019605&f=2>>. Z totožných dôvodov za takéto nepovažoval ani rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Cdo 219/2016 zo dňa 15.5.2017, ktoré predložil žalovaný v rade 2/

41. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, ak ku škodnej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 cit. zák. a podľa poistných podmienok, t.j. uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, okrem iných škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2, písm. a/).

42. V § 15 cit. zák. je ustanovené, že poškodený má právo uplatniť svoj nárok na náhradu škodu priamo proti poisťovateľovi zodpovednej osoby. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví, sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, strata na zárobku a pod.), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujмам nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej, než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujмам imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č. 72/166/EHS, Smernica č. 90/232/EHS, Smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením, s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. Pri výklade pojmu škoda z hľadiska zák.č. 381/2001 je potrebné vychádzať z toho, ako tento pojem poníma komunitárne právo. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú škodu, tak i nemajetkovú ujmu, ktorú považuje za nemajetkovú škodu. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“, „škoda na zdraví“ v cit. ustanoveniach zák. č. 381/2001 (§4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods. 1) a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehode (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu (zadosťučinenie) peňažnou formou podľa § 13 odsl. 2 a 3 Obč.zák., ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2, písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.u. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, 3 OZ, preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného v rade 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa cit.zákona. Rozhodujúci pre uvedený výklad je v danej veci Rozsudok ESDC 22/12 vo veci Hasová a odkaz na prijaté 3 európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. ESD o prejudiciálnej otázke rozhodol dňa 24.10.2013 tak, že jednotlivé ustanovenia smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej a keďže zodpovednosť poisteného, teda v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 OZ, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje tomu, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú vyššie uvedené smernice rady. K námietke nepriameho účinku smerníc súd uvádza, že táto charakteristika smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva ES pred národným poriadkom za každých okolností aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy ES, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom ES. Z judikatúry ESD vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomoci v tejto oblasti rešpektovať právo únie a že vnútroštátne ustanovenia ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok. Vo svetle uvedeného (eurokonformného) výkladu ust. § 4 ods. 2 zák. o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhradu škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou

dopravného prostriedku a preto je poisťiteľ zodpovední za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1, Veta I., zák. č. 381/2001 Z.z. vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobkyňi.

43. V prípade zásahu do práva na ochranu jej osobnosti má fyzická osoba v zmysle cit. ust. § 13 ods. 1 OZ právo domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. V danom prípade zásahu do práva na súkromie žalobkyne možno s istotou konštatovať, že neoprávnený zásah žalovaného v rade 1/ do čiastkového práva žalobkyne na ochranu jej osobnosti je zásahom, ktorý je nereparovateľný, teda ktorého následky už nemožno akýmkoľvek spôsobom odstrániť. Nie je totižto možné navrátiť život X. J. ako osobe, ktorej smrťou došlo k nezvratnému narušeniu rodinného života žalobkyne a teda k nezvratnému pretrhnutiu všetkých ich väzieb s manželom. Preto v úvahu nepripadá použitie nasledovných v cit. ust. § 13 ods. 1 OZ uvedených prostriedkov ochrany proti neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti, a to možnosti žalobkyne domáhať sa aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu jej osobnosti a aby sa odstránili následky tohto zásahu. V danom prípade tak žalobkyňa disponovala zásadne jediným prostriedkom ochrany práva na ochranu jej osobnosti, a to právom na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakcie). Tento prostriedok právnej ochrany aj žalobkyňa v prejednávanej veci využila a žalobou si uplatňovala nárok na priznanie primeraného zadosťučinenia v peniazoch.

44. Je možné bez najmenších pochybností konštatovať, že žalobkyňa utrpela nemajetkovú ujmu prejavujúcu sa v jej pocitoch šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s jednou z okruhu ich najbližších osôb, manžela.

45. Predpokladom pre prisúdenie primeraného zadosťučinenia v peňažnej forme je nedostatočnosť morálneho zadosťučinenia a vznik nemajetkovej ujmy. Ako už súd konštatoval v predchádzajúcich odsekoch odôvodnenia tohto rozsudku, žalobkyňa v danom prípade v príčinnej súvislosti so zásahom do jej práva na súkromie utrpela, a to v príčinnej súvislosti s usmrtením jej manžela, nemajetkovú ujmu. V danom prípade sa súčasne javila súdu možnosť priznania primeraného zadosťučinenia len v morálnej, nepeňažnej forme, ako zjavne nedostatočná, a to najmä vo vzťahu k nenahraditeľnosti straty jednej z najbližších osôb žalobkyne, pričom ujmu týmto vzniknutú nemožno plne nahradiť ani peňažnou satisfakciou, ktorú za daných okolností možno vnímať len ako prostriedok slúžiaci k zmierneniu závažného dosahu protiprávneho konania žalovaného, keďže finančný ekvivalent za ľudský život nie je možné určiť.

46. Súd tak vzhľadom k vyššie uvedenému dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peňažnej forme je čo do základu daný a zaoberal sa tak v ďalšom posúdení otázky primeranosti výšky peňažného zadosťučinenia.

47. Súd pri určení výšky primeraného zadosťučinenia vychádzal z dvoch stanovených kritérií § 13 ods. 3 Obč.zák., a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolností, za ktorých neoprávnenému do osobnosti fyzickej osoby došlo.

48. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej sankcie) je vždy v závislosti od individuálnych okolností daného prípadu existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie je rozhodujúce jej subjektívne pocity ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, príp. v spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť vzniknutej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch, výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdy, pričom súd musí prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby tam bola zabezpečená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. V danom prípade bolo nesporné, že k zásahu do práv žalobkyne došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného v rade 1/ pri prevádzke motorového vozidla. V danom prípade ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah bez ohľadu na zavinenie. Nečakaným, šokujúcim úmrtím najbližšieho príbuzného žalobkyne, jej manžela, došlo k závažnému zásahu do jej osobnostných práv, pričom následok zásahu je nereparovateľný. Trvalým narušením doterajších rodinných vzťahov žalobkyne úmrtím jej manžela stratila žalobkyňa možnosť realizovať emocionálne a citové väzby k osobe, ktorá by v jej dovtedajšom živote bola človekom, ktorého nemožno nahradiť navždy ochudobnená o možnosť ďalšieho vzťahu s ktorých tvorila fungujúcu rodinu. Tragická strata spôsobená jeho úmrtím nie je však nahraditeľná. Inštitút peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy je preto potrebné vnímať len ako prostriedok slúžiaci k

zmierneniu závažného dosahu protiprávneho konania. Je všeobecne známou skutočnosťou, že každá tragédia v živote človeka negatívnym spôsobom ovplyvňuje jeho zdravotný stav, najmä psychické zdravie. Žalobkyňa je doteraz odkázaná na ambulantné liečenie z následkov psychickej traumy, čo preukázala aj lekárske potvrdením zo psychiatrickej ambulancie.

49. Pri hodnotení okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu súd na strane žalovaného prihliadal ako na významnú skutočnosť, že v danom prípade išlo na jeho strane o nedbanlivostné (neúmyselné) konanie a prihliadal aj na výsledky znaleckého dokazovania v trestnom konaní, z ktorých vyplynulo, že aj sám manžel žalobkyne si nepočíňal dostatočne opatrne, keď do vozovky na priechod pre chodcov vstúpil tesne za prechádzajúcim neznámym vozidlom SUV, pričom nedodrжал povinnosť nevstúpiť na priechod pre chodcov a vzhľadom na rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel, nemôže cez priechod pre chodcov bezpečne prejsť vzhľadom k jeho rozhladovým pomerom, tma, verejné osvetlenie, osvetlené vozidlá stretávacími svetlami prichádzajúce sprava po hlavnej ceste, mal technickú možnosť prichádzajúce vidieť a spôsob používania komunikácie - priechodu pre chodcov v danom mieste a momente chodcom J. nebol správny, nakoľko chodec pred vstupom na vozovku sa nepresvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva a nesprávne používanie komunikácie chodcom bol teda ten prvok nehodového deja, ktorý ho vyvolal. Súd preto popri posudzovaní okolností neoprávneného zásahu prihliadal na okolnosti na oboch procesných stranách, ako aj na tú skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy tak, aby bol dosiahnutý účel tohto kompenzačného konania a žalobkyňa nebola považovaná naďalej ako obeť porušenia dohovoru o ľudských právach (čl. 8 ods. 1) ako i listinných základných práv a slobôd (Ústav.zák. č. 23/1991 Zb. čl. 10 ods. 2 ako i poručenia čl. 19 ods. 2 Ústavy SR).

50. Napokon súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že pri stanovení peňažného zadostučinenia platí v európskom deliktuálnom práve zásada, že v prípade objektívne podobných ujmy, by sa mali priznávať porovnateľné sumy, keďže priznanie diametrálne odlišných výšok odškodnenia v skutkovo a právne podobných prípadoch je nielen prejavom sudcovskej svojvôle, ale i porušením práva poškodeného (príp. škodcu) na spravodlivý súdny proces. V kontexte s touto zásadou si súd dovoľí poukázat' na niektoré rozhodnutia súdov, ktorými bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým smrťou blízkej osoby pri dopravnej nehode.

51. Krajský súd v Žiline rozsudkom spis. zn. 7Co/578/2014 zo dňa 09.09.2015 priznal žalobcovi ako pozostalému, ktorý navždy stratil pri autonehode zavinenej nedbanlivostným protiprávnym konaním inej osoby manželku a dve maloleté deti, celkovo peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 45.000,- eur. Svoje rozhodnutie Krajský súd v Žiline odôvodnil tak, že vzal za základ svojich úvah verdikt Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej „ESLP“) v prípade T. proti Slovenskej republike. V predmetnom rozhodnutí ESLP priznal sťažovateľke nemajetkovú ujmu v sume 25.000,- eur, pričom neoprávneným zásahom (nekonaním štátnych orgánov, ktoré v konečnom dôsledku viedlo k nezabráneniu trestnému činu) do osobnostných práv sťažovateľky bolo zasiahnuté usmrtením jej oboch maloletých detí (vo veku 5 a 1 rok). Krajský súd v Žiline zvolil dotknuté rozhodnutie za východisko aj z toho titulu, že v kategóriách nemajetkovej ujmy v rodinných, emocionálnych vzťahoch je prakticky nedosiahnuteľné bližšie vymedzenie všeobecnejších kritérií. Takmer každá (aj maximálne) racionálna a logická úvaha totiž môže byť interpretovaná rozlične, možno až protichodne, resp. opačne. Napríklad nedá sa nič namietat' proti konštatovaniu, že hodnota usporiadaného rodinného života, resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov úmrtím/usmrtením blízkej osoby je nevyčísliteľná v peniazoch. Uvedené konštatovanie však automaticky neznamená, že súvisiaca výška náhrady za nemajetkovú ujmu je prakticky z hľadiska hornej hranice neobmedzená. Rovnako možno z daného konštatovania dedukovat', že nevyčísliteľnosť vedie k záveru o „nulovom“ základnom východisku. Náhrada nemajetkovej ujmy priznaná ESLP v prípade Kontrová proti Slovenskej republike za zásah do práva na súkromie, zahŕňajúce právo na rodinný život, činila 25.000,- eur. Išlo pritom o zásah spočívajúci v absolútnom rozvrátení a deštrukcii rodinného života menovanej, nakoľko došlo k súčasnému usmrteniu oboch (jediných) jej detí; deti boli zastrelené ich otcom, manželom sťažovateľky, ktorý následne spáchal samovraždu. Použitím hraničného zjednodušenia Krajský súd v Žiline konštatoval, že vo vzťahu k jednému dieťaťu by sa jednalo o čiastku 12.500,- eur. Krajský súd v Žiline ďalej v pomerovaní s okolnosťami súdnej veci zohľadnil, že pri dopravnej nehode došlo okrem usmrtenia oboch detí žalobcu aj k usmrteniu jeho manželky, teda došlo k úplnému znemožneniu naďalej naplňat' vzťah ako rodiča a dieťaťa, tak aj vzťah manžela. Vzhľadom na vykonané dokazovanie Krajský súd v Žiline ustálil, že vzťahy v rodine žalobcu boli intenzívne.

52. Krajský súd v Žiline rozsudkom spis. zn. 8Co/264/2013 zo dňa 28.10.2013 potvrdil napadnutý rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 7C/256/2011-184 zo dňa 29.01.2013, ktorým bola priznaná peňažná náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyňi I. ako pozostalej manželke, maloletej žalobkyňi

II. ako pozostalej dcére, žalobcom III. a IV. ako pozostalým rodičom, ktorý navždy stratili v osobe usmrteného manžela, otca a syna, a to pri autonehode spôsobenej žalovaným vedúcim osobné motorové vozidlo po požití alkoholu, ktorý neprispôbil jazdu vozidla situácii v cestnej premávke a svojim schopnosťami, pred križovatkou cez odbočovací pruh predchádzal pred ním jazdiace vozidlo vo vzdialenosti, ktorá nebola dostatočná na dokončenie predchádzania, rýchlosťou 105 km/hod., prešiel do protismeru a na prechode pre chodcov pravou časťou vozidla narazil do chodca - príbuzného žalobcov. Súd prvej inštancie ďalej svoje odvolacím súdom potvrdené rozhodnutie odôvodnil skutkovými zisteniami, že strata manžela u žalobkyne I. v čase vysokého štádia tehotnosti (pozn. čakajúc narodenie žalobkyne II.) predstavovala mimoriadne šokujúce osamotenie bez pomoci najbližšieho člena rodiny, na ktorého sa viazala silná dôvera a istota pomoci v akejkolvek životnej situácii, o to viac v uvedenom stave. Žalobkyňa II. definitívne stratila možnosť vykonávať svoje práva k otcovi ako plnohodnotnému rodičovi vo všetkých oblastiach, v ktorých uvedený rodinný vzťah plní svoje funkcie. Žalobcovia III. a IV. prišli o svojho najstaršieho syna, s ktorým ich spájali silný emocionálny vzťah a takmer každodenná pomoc, napriek založeniu vlastnej rodiny. Žalobcovia so zomrelým príbuzným tvorili fungujúcu rodinu, ktorá predstavovala pre ich všetkých pevné rodinné zázemie, ukotvené v nebohom, vzhľadom na jeho zručnosti, schopnosti a charakterové vlastnosti. V predmetnej veci tak bolo priznané peňažné zadostučinenie žalobkyne I. v sume 20.000,- eur, žalobkyne II. v sume 23.000,- eur a žalobcom II. a III. v sume 10.000,- eur.

53. Najvyšší súd SR rozsudkom spis. zn. 4 Cdo/139/2011 zo dňa 30.10.2012, ktorým zamietol dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Trnave spis. zn. 11Co/90/2010 zo dňa 16.03.2011, ktorým bola žalobcom I. a II., ako pozostalým rodičom po ich dcére, ktorá bola usmrtená pri dopravnej nehode spôsobenej nedbanlivostným protiprávnym konaním vodiča motorového vozidla, ktorý sa nevenoval plne vedeniu vozidla a náležite nesledoval situáciu v cestnej premávke, v dôsledku čoho si nevšimol chodkyňu dcéru žalobcov I. a II., prechádzajúcu po prechode pre chodcov a ľavou prednou stranou vozidla do nej narazil, následkom čoho na následky zranení z tejto dopravnej nehody zomrela, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému vo výške 15.000,- eur. Krajský súd v Trnave pri svojom rozhodnutí vychádzal z toho, že v konaní bolo jednoznačne preukázané, že usmrtená dcéra žila v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi (žalobcami I. a II.), o týchto sa starala, bola hybnou silou ich domácnosti. Rodičia po tom, ako bola zranená pri dopravnej nehode ju pravidelne takmer dennodenne navštevovali v nemocnici, s jej smrťou podľa ich vlastných vyjadrení a vyjadrení svedkyne sa doposiaľ nevyrovnali, stále im chýba a keďže sa jednalo o ich dcéru, na ktorú boli najviac citovo naviazaní, keďže s nimi žila v spoločnej domácnosti a poskytovala im potrebnú starostlivosť, na ktorú sa spoliehali aj do budúcnosti. Smrťou dcéry bola narušená celistvosť ich rodiny, bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné. V dôsledku tragickej smrti dcéry pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného dieťaťa, čím sú žalobcovia I. a II. ochudobnení aj do budúcnosti o rodinný život, táto spočíva aj v citovej strate, keď smrťou dcéry stratili jej lásku a radosť s ňou prežívanú.

54. Súd tak vychádzajúc z vyššie uvedených všeobecných zásad určovania výšky relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj vyššie konštatovaných individuálnych okolností prejednávanej veci, prihliadajúc na vyššie uvedenú prax súdov v otázke určovania tejto výšky, najmä, avšak nie len, z označeného rozsudku Krajského súdu v Žiline spis. zn. 7Co/578/2014 zo dňa 09.09.2015, berúc rovnako ako Krajský súd v Žiline v tomto rozhodnutí ako určité referenčné vodítko sumu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v prípade Kontrová proti Slovenskej republike považoval za primerané, priznať žalobkyne relatívnu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000 Eur a v ostatnom rozsahu žalobu v zamietol. Súd tak v danom prípade považoval žalobkyňou uplatňovanú výšku relatívnej náhrady za zjavne neopodstatnene vysokú, a to aj s poukazom rozsudkom ESLP priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000,- eur v prípade Kontrová proti Slovenskej republike, v ktorom došlo k zásahu do osobnostných práv sťažovateľky v takej miere, ktorá zodpovedala absolútnemu rozvráteniu a deštrukcii jej rodinného života, nakoľko došlo k súčasnému usmrteniu oboch (jediných) jej detí; deti boli zastrelené ich otcom, manželom sťažovateľky, ktorý následne spáchal samovraždu. V prejednávanom prípade k takejto absolútnej deštrukcii rodinného života žalobkyne zjavne nedošlo.

55. Žalobkyňa s podanou žalobou sa domáhala, aby súd zaviazal žalovaného v rade 1/ a 2/ na zaplatenie žalovanej sumy, teda domáhala sa plnenia ako solidárnych dlžníkov v zmysle ust. § 438 ods. 1 OZ. V danom prípade však u žalovaných v rade 1/ a 2/ nejde o solidaritu, keďže nároky žalobkyne voči žalovanému v rade 1/ a voči žalovanému v rade 2/ nemožno stotožňovať. Nárok žalobkyne totiž proti každému zo žalovaných vyplýva z iného právneho titulu (u žalovaného v rade 1/ z jeho zodpovednosti za neoprávnený zásah) a u žalovaného v rade 2/ z jeho povinnosti poskytnúť plnenie podľa osobitného právneho predpisu (§15 ods. 1 ZP). V danom prípade tak nejde o neoprávnený zásah, ktorý by spôsobil

spoločne obaja žalovaní, je však zrejmé, že žalobkyňa nemôže byť uspokojená so svojím nárokom od oboch povinných subjektov a preto je možné zaviazať žalovaných na plnenie iba tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia aj povinnosť druhého z nich poskytnúť žalobkyni rovnaké plnenie. 56. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa ust. § 255 v spojení s § 262 CSP. Žalobkyňa sa v konaní domáhala zaplatenia sumy 40.000,- €, bola jej priznaná suma 15.000,- €. Úspech žalobkyne tak v percentuálnom vyjadrení je 37,50%, jej neúspech predstavuje 62,50%, žalobkyňa teda v konaní čistý úspech nemala a vo výške 62,50% boli úspešní žalovaní v rade 1/ a 2/. Od tohto úspechu je potrebné odpočítať ich neúspech, čo predstavuje 37,50 € a ich čistý úspech teda predstavuje 25%.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde v Žiline.

Odvolanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 Civilného sporového poriadku).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (363 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 Civilného sporového poriadku).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona ( zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov ); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, ktoré vznikli štátu, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci ( zákon č. 65/2001 Z.z. o správe a vymáhaní súdnych pohľadávok v znení neskorších predpisov ).